

Παραδοσιακή πνευματικότητα και θρησκευτικές οργανώσεις

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Οι θρησκευτικές οργανώσεις υπό το φως της ορθόδοξης παραδοσιακής πνευματικότητας

Οι παρεκκλησιαστικές οργανώσεις αποτέλεσαν σε πρόσφατες αναλύσεις μας[1] το αντικείμενο φαινομενικά δριμείας θεολογικής κριτικής, κατ' ουσίαν ωστόσο πρόκειται για προσπάθεια μιας εις βάθος και επισταμένης εκκλησιολογικής και θεολογικής τους *ανάκρισης* υπό το φως της ορθοδόξου παραδόσεως, όπως επανειλημμένως και δεόντως έχουμε τονίσει. Ίσως κατέστημεν σε μερικούς δυσάρεστοι με το εγχείρημά μας τούτο. Δεν θα ήταν, όμως, σε καμιά περίπτωση οποιοδήποτε πρόσχημα ανθρωπαρέσκειας ή ετέρας αδυναμίας και εμπάθειας ικανός και σοβαρός ανασταλτικός παράγοντας κατά την αναζήτηση και την *έκφραση* της αλήθειας των πραγμάτων.

Πηγή: www.doxologia.ro

Κάποιος φίλος παρατήρησε στον γράφοντα ότι αρκετά από τα δυτικότροπα και

λοιπά αντ-ορθόδοξα στοιχεία που απαντώνται στους χώρους των παρεκκλησιαστικών οργανώσεων τα συναντάμε και στους αντίστοιχους των ενοριών ή και των μοναστηριών. Δεν θα αντέλεγα στην μερική ορθότητα της συγκεκριμένης επισήμανσης, ωστόσο η ομοείδεια κάποιων φαινομένων δεν θα πρέπει να μας οδηγεί σε λαθεμένες γενικεύσεις και άτοπα συμπεράσματα. Και τούτο, διότι το πρόβλημα δεν έγκειται εν προκειμένω σε περιπτωσιολογικούς εντοπισμούς ομολογών καταστάσεων στον ενδοεκκλησιαστικό χώρο, αλλά στην εγγενή προβληματική των παρεκκλησιαστικών συνασπισμών. Τα δυτικά απολιθώματα του παρελθόντος – οι τελευταίοι δηλαδή – σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν και δεν πρέπει να συγκριθούν και να ταυτισθούν με τα καθάραιμα και παραδοσιακά εκκλησιαστικά σχήματα – ήτοι τις επισκοπικές ενορίες και τα μοναστήρια – στα οποία η όποια διαστροφική πορεία είτε είναι περιστασιακό και ατυχές φαινόμενο είτε συνιστά εκτροπή εξ επιδράσεως των προτύπων των *παρ-εξω-εκκλησιαστικών* θρησκευτικών οργανώσεων και σωματείων.

Οι θρησκευτικές οργανώσεις ήταν κάποτε τόσο πολύ «της μόδας» και είχαν εισχωρήσει τοσούτον βαθώς στην εκκλησιαστική ζωή και πνευματικότητα, όπου «παρέσυραν» σε (εξωτερική εξάπαντος) συνεργασία και ηγιασμένες προσωπικότητες (βλ. ενδεικτικά π. Αμφιλόχιο Μακρή). Τούτο, βεβαίως, αφενός ούτε αμνηστεύει τη σωρεία των εξ εκείνων εκπορευόμενων εκτροπών και διαστρεβλώσεων της ορθόδοξης πνευματικότητας, ούτε αφετέρου θα μπορούσε να καταχωρηθεί ως αξιόλογο άλλοθι και αξιόπιστο επιχειρηματικό έρεισμα σε όποιον θα επιθυμούσε να δικαιώσει την προσφορά τους στην Ελλαδική Εκκλησία. Θα επεσήμανα εδώ επιπρόσθετα πως ακόμη και η περίπτωση ηγιασμένων μονάδων προερχομένων εξ αυτών – βλέπε π. Νικόλαο Κογιώνη – είτε συνεργαζομένων για ποικίλους λόγους μετ' αυτών, όπως αμέσως προαναφέραμε, δεν επαρκούν με καμιά αναδρομική ισχύ να στηρίξουν το από κάθε έποψη φύσει προβληματικό τούτο οικοδόμημα που ακούει στο όνομα θρησκευτικές οργανώσεις, ιδία εξαιτίας και σύμφωνα με την εξελικτική τους πορεία μέχρι τις μέρες μας.

Η Εκκλησία πρέπει εξάπαντος να επαναπροσδιορίσει την άχρι τούδε παθητική στάση της απέναντι στο πολύπλοκο και χρονίζον τούτο πρόβλημα και να λάβει γενναίες αποφάσεις, προασπιζόμενη την ορθόδοξη αυτοσυνειδησία της και την πνευματική ωφέλεια των τέκνων της, εστιάζουσα προπαντός στα θύματα τής εν λόγω δυτικόφερτης πνευματικότητας. Η αναβλητικότητα, η εθελοτυφλία, η ανθρωπάρεσκη αναποφασιστικότητα, η εφάμαρτη απάθεια και η διάτρητη θεραπεία και προσκόλληση σε νόθους και νοσηρούς τύπους πνευματικής ζωής και εκκλησιαστικής οργάνωσης δεν μπορεί να υποστηριχθεί πλέον σοβαρά, κάτω μάλιστα από την ισχυρή πίεση των μετανεωτερικών αλλαγών, προκλήσεων και απαιτήσεων.

Εφόσον θεωρούμε ως ορθόδοξοι χριστιανοί πως ουδέν τυχαίον εστίν, μπορούμε να πούμε ότι η θεία πρόνοια οικονόμησε να πέσει τελευταία στα χέρια του γράφοντος ένα διαφωτιστικό σχετικά βιβλίο (Άννας Κωστάκου – Μαρίνη, *Δύσκολο να ζεις μ' έναν Άγιο*, εκδ. Επτάλοφος, Αθήνα 2012), ελπίζοντας θεαρέστως και ευχόμενοι ο Θεός να αποκαλύπτει σταδιακά την αλήθεια των πραγμάτων, όπως εν προκειμένω δια των συγχρόνων αγίων Του. Με έκπληξη, λοιπόν, διάβασα μέσα από τις αυτοβιογραφικές σελίδες της συγγραφέως νέα στοιχεία περί της γνωστής στάσης του νεοφανούς οσίου Πορφυρίου έναντι των εν λόγω θρησκευτικών οργανώσεων.[2]

Διαβάζουμε σχετικά: «της είχε πει, ωστόσο, ο Γέροντας για μια κυρία, που μιλούσε κάπως περίεργα για τον Θεό, με ωραίες φράσεις, με μια συναισθηματική ορολογία, που κατά τη γνώμη της δεν έπειθε. Κι όμως, μια άλλη φορά, ο ίδιος είχε πει κάτι, που την είχε ξαφνιαστεί και την είχε αφήσει άφωνη. Επρόκειτο για μια συντροφιά επισκεπτών, με κηρυκτικό ζήλο, σεμνών και αξιοπρεπών, που ανήκε σε θρησκευτική οργάνωση. Μετά την αναχώρησή τους, είπε μ' ένα χαμόγελο απορίας ο Γέροντας, χωρίς ίχνος μομφής: – Αυτοί, τι να σου πω παιδί μου, δεν πιστεύουν στον Χριστό!» (σσ. 100-101). Και εμείς, άλαλοι και εμβρόντητοι ως η συγγραφέας, ιστάμεθα ενεοί προ αποκαλύψεων του Πνεύματος δυσνοήτων έως ακαταλήπτων, κατερχόμενοι μαζί με τον Άγιο στα μυστηριακά και σκοτεινά βάθη των ανθρωπίνων πραγματικοτήτων, σε αλήθειες κάθετα αντίθετες με τη βιτρίνα της υπερβαλλούσης «πνευματικότητας» και του σούπερ ιεραποστολικού προφίλ ενίων...

Και λίγο παρακάτω: «εκείνος της είπε πολύ σοβαρά: – Έτσι έχουν συνηθίσει αυτοί να βλέπουν την θρησκευτική ζωή. Δεν μπορούσα να του πω τώρα κάτι άλλο, κι ας το είχε ανάγκη. Αν ξανάρθει... Ήξερε πως ο νεαρός και οι δικοί του ήταν μέλη θρησκευτικής οργάνωσης. Η διακριτική του παρατήρηση τής ξεδιάλυne και την απορία της για τον λόγο που τον έκανε να μη δεχθεί κάποιον, που τον θεωρούσε εκείνη ευσεβή και σοφό. Της είχε πει και τότε: – Αυτοί έχουν τον δικό τους τρόπο

να βλέπουν την πίστη και την Εκκλησία» (σσ. 110-111).

Αυτή η κακή *συνήθεια*, η αλλόφερτη, τούτη η πνευματική, η φαρισαίζουσα αυτάρκεια, ο προκείμενος κακός και αντιορθόδοξος *τρόπος* τού οράν την Εκκλησία και την πίστη: εδώ έγκειται το όλο ζήτημα. «Έτσι είπε χωρίς να χαρακτηρίσει αυτό τον τρόπο. Αργότερα παρατήρησε καλύτερα τα λόγια και τη στάση τους. Στηρίζονταν σχεδόν απόλυτα στις θεολογικές τους γνώσεις. Δεν υπήρχε χώρος μέσα τους για τον λόγο του Γέροντα» (σ. 111). Θα πρόσθετα εδώ πως ίσως δεν υπάρχει χώρος για τον λόγο της Εκκλησίας, του ίδιου του Χριστού...

Στον αντίποδα της νοσηρής τούτης *νοοτροπίας*, της σχεδόν αιρετικής, ίσταται η αγαπητική, η ξενίζουσα, η πραεία και *συμπάσχουσα* στάση του οσίου Πορφυρίου απέναντι σε Καθολικούς μοναχούς, που διψούσαν για τα λαγαρά νάματα του αρχέγονου χριστιανισμού και για τη νοερά προσευχή: «ασκητεύουν ορθόδοξα, το ξέρεις; Δεν θα τους αφήσει ο Θεός» (σ. 124). Ο Κύριος έχει δώσει αρκετά δείγματα στο παρελθόν αναφορικά με την άρση των πρωτοτοκίων, της ευαρέσκειας, της κλήσης και της Χάρης Του, όπως βλέπουμε για παράδειγμα στην περίπτωση του Ισραήλ και των «Ελλήνων», των ελληνιστών ειδωλολατρών. Ας προσέξουμε, επομένως, εμείς οι σημερινοί «ορθόδοξοι», οι τόσο βέβαιοι για την ορθοπραξία και τον ζήλο μας, για τη δήθεν ανωτερότητα και καθαρότητά μας – ο νοών νοείτω περί των χώρων εκκόλαψης τοιούτων ιδεοληψιών – μήπως αυτοί που μας χορήγησαν κάποτε εξ Εσπερίας τοιαύτα αντιχριστιανικά σύνδρομα, προάγουν νυν ημάς εις την Βασιλείαν του Θεού (Ματθ. 21:31), την ίδια ώρα που εμείς, «οι εκλεκτοί», με τις ευλογίες ή κωφεύσεις των πνευματικών προϊσταμένων μας, αναπαυόμαστε στις σχετικές πεπλανημένες αυτοδικαιωτικές καταστάσεις και στις θρησκευτικές εμμονές μας, που κάποτε μας κληροδότησαν εκείνοι, οι κατηχούμενοι, οι προσήλυτοι, οι αφανείς και καινοί «Ορθόδοξοι» του σήμερα...

[1] <http://www.pemptousia.gr/2014/11/ekklisiastikes-organosis-realistiki-prooptiki-i-outopiki-prosdokia/> και <http://www.pemptousia.gr/2014/11/o-ekklisiasmos-ton-organoseon/>

[2] Κ. Νούση, *Όσιος Πορφύριος Καυσοκαλυβίτης, Εκκλησιολογία – Θεολογία*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2014, σσ. 98, 156.